

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopis se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekorni račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349 za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
tiskop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rozen pondelike in
dneva po prezniku

Na dan naših mater.

Prvič praznujemo danes Slovenci dan naših mater. Vsem mogočim zaslužnim in odličnim našim možem smo se tekom naše narodne in kulturne prebuje že obdolžili, samo na to nismo mislili, da bi se enkrat javno kot celota poklonili in zahvalili našim materam. Njim, ki smo jim v prvi vrsti dolžni hvalo za to, da sploh smo, za to, da smo ob najneugodnejših razmerah skozi dolge vekove ohranili našo narodno individualnost tako izrazito in čisto, katerim se imamo zahvaliti za najdragocenejše, kar premore bodisi posameznik bodisi narod: za naše etične in moralne vrednote.

Bolj nego kateri drug narod smo Slovenci živeli iz življenja in žrtev svojih mater in manj nego večina drugih kulturnih narodov smo doslej na zunanji izkazovali spoštovanje in hvaležnost do njih. Manj uglašeni nego drugi, veliki narodi, sebični pa nič manj, smo sprejemali žrtve in trude naših ponižnih, skromnih mater kot nekaj ob sebi umljivega, za kar ni treba nobene hvaležnosti. Nasproti tem skromnim našim materam se v svoji neuglašenosti nismo znali povzpeti do viteštva, do spoštljivosti, ki so jo v obilni meri zaslužile, in iz neke primitivne sramežljivosti nismo našim materam izkazovali tiste otroške nežnosti in ljubezni, ki so si jo natihome želele in ki bi bila njihovemu materinskemu srcu tako dobro dela. Naše matere med nami niso zavzele tiste visokega, odličnega mesta, ki bi ga morale in ki ga matere zavzemajo v visoko kulturnih narodih.

Toda kljub temu smo pa Slovenci vendar ljubili svoje matere! Naši pesniki in pisatelji so nam pričali: Cankar, Zupančič, Meško, Sardenko, Finžgar — vsi so v svojih spisih bolj ali manj izrazito poveljali svoje matere in v njih slovensko mater v obče. Prešeren se je za svoj greh obdolžil tudi pežakonski materi in ji posvetil pesem, kakor je lepše nima svetovna literatura. Kdor boljše pozna naše odlične može — politike, znanstvenike in druge — ve, da v skruti kamrici svojih src ohranili nežno ljubezen do svojih mater in da v tej kamrici iščejo utehe v svojih razočaranjih in bolestih.

Pa bi tudi ne bili Slovenci, ne bili bi otroci slovenskih mater, ako nam ne bi bila lastna globoka otroška ljubezen do njih. Saj smo se rodili in živeli iz njihove ljubezni, zato ni mogoče, da bi nas ta ljubezen ne bila vžgala. Grešili smo v tem, da smo v svoji sebičnosti terjali od njih le žrtev, nismo pa mislili na to, da bi jim te žrtve vračali, jih cenili in štedili kot dragocen zaklad, ki se ne sme izčrpati! V tem smo težko grešili in skrajni čas je, da se tega zavemo in skušamo popraviti. Saj se itak zdi, da smo mnogo zamudili in da začenjamo ceniti nekaj, kar že izgubljamo.

V svojo razbremenitev povejmo, da se je podobno zgodilo tudi drugim, velikim narodom, ki so prav zato uvedli narodni praznik: dan mater. Ta praznik stopa z današnjim dnem kot moralni faktor tudi v življenje Slovencev.

Dan naših mater — pozdravljen! Čakali smo te v svojih najslajših in najgrenkejših urah, da nam odpreš usta in prisiliš, da izpregovorimo enkrat kot celota o naši slovenski materi. Da se oddolžimo našim tihim mučenicem, ki so odvezale olje svojih lastnih svetilk, da so ga prilivale naši... Povejmo tedaj: da je ni bilo nikdar pod solncem dobrotljivejše, mehkejšje, slajše, v tihi, vsakdanji žrtvi in odpuščanju večje nego naša slovenska mati! Njej imamo za Bogom največ zahvaliti. Iz njene globoke vere in strahu božjega smo Slovenci vereni narod, iz njenega imena, njenih molitev in uspavank, iz njenih ljubkovalnih besedi in opominov imamo svoj jezik, iz njene srčne čistosti in sramežljivosti poteka naša pravna neizkvarjenost, iz njene dušne preproščine, dobrote, miline in ljubezni smo Slovenci narod pesnikov in pevcov, narod preprostega poštenja in dobrosrčnosti, med katerim se vsak poštenjak, pa naj pride od koderkoli, počuti dobro in varno. Iz zvestobe in vdanosti naših mater, iz njihove zdrave konservativnosti smo Slovenci narod zvestobe in neprelomljive vere, iz njihovega zmisla za red in lepoto naša redoljubnost, snaga in ličnost naših mest, selišč in domov. Vse, kar je kdaj zcvetelo rož in dozorelo sadja na naši zemlji, je zraslo iz molitev, solza in trudov naših mater, a kar je zraslo trnja in osata, je zraslo iz naše nehvaležnosti, nepokorščine in trdosrčnosti do njih.

Strašno smo grešili Slovenci proti svojim materam! V meščanske stanove se dvigajoči sinovi so se svojih skromnih kmetijskih mater — sramovali, a na domu ostali sinovi so jim

pritrgovali borni, krvavo odsluženi prevžitek — arhivi naših sodišč so polni te naše sramote. Gotovo ti slučajni niso bili pravilo, a redki žal niso bili.

Danes, na prvi praznik naših mater se javno izpovejmo: »... naš greh, naš prevelik greh! Ta dan bodi mejnik v našem razmerju do naših mater — a pod tem imenom razumemo žensve aploh, saj je vsaka žena rojena za mater. Bodimo krščanski, viteški narod, ki ženo-mater kot svečenico življenja, doma, pravosti in kulture visoko spoštuje in je nikdar — vsaj hoté ne — ne žali. Svojega obnašanja nasproti ženi ne uravnavajmo po njeni gladki koži in moderni obleki, marveč najbolj obtežene in utrujene, najskromnejše, najsihejše in najnesrečnejše najbolj spoštujemo, ščitimo in jim pomagajmo, a ako je to naša mati, ji poljubimo roko in ne mirujmo, dokler ji ne olajšamo in ne olepšamo življenja. Po stališču, ki ga zavzema žena v kakem narodu, se meri njegova resnična kultura.

Razen tega ne pozabimo, da prihaja demokracija tudi v družino; odpovejmo se tiran-

stvu in absolutizmu in ne terjajmo žrtev, da nam ostanejo narodu prostovoljno ohranjene.

V tem duhu tedaj praznujmo Slovenci prvi dan naših mater in v tem duhu ga bomo praznovali redno poslej. Ti dnevi naj bodo za dožetje in zahvala njim, ki so nam dale življenje. V te dneve vklepamo vse naše matere — tudi one onstran Karavank in ob Jadranu, v Westfaliji in Franciji, pa onstran Oceana ali kamorkoli drugam jih je pregnala z možem skrb za obstanek. Tudi njim naj velja naša proslava in naše molitve — njim še prav posebno! Saj so one tam v tujini v dvojni meri poklicane, da hranijo in izročajo novemu rodu vero in jezik in poštene narodne običaje.

Slovenske matere, kjerkoli ste, sprejmite danes naš spoštljivi pozdrav, našo globoko zahvalo in našo iskreno prošnjo, da ostanete zveste svoji tradiciji in svojemu svetemu zvanju! Dodajte staremu le to novo: da nas učite ljubiti to našo svobodno domovino, ki je prej nismo imeli, a katero ste vse odločilno soustvarjale z majsko deklaracijo.

Boj v radikalnem klubu.

Križa vlade in radikalne stranke.

VESTI O OSTAVKI VLADE. — JOVANOVIČ ODLOŽIL PREDSEDSTVO ODBORA ZA PAŠICEVO PROSLAVO. — JOVANOVIČEV OSTER NASTOP. — PAŠIČ SPREJEMA BOJ. — NA DAN S KORUPTNIMI AFERAMI! — ČRNI DNEVI ZA RADIK. STRANKO.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Položaj je prišel v precej kritično stanje. Napetost poslednjih dni je dosegla kulminacijo. Proti večeru je splošno prevladalo mišljenje, da se morajo s te ali z one strani storiti odločilne poteze. V prestolici dobro znani agenti zakulisnih klik so z vso resnostjo raznesli vesti, da bo še nočnejši večer ali tekot jutrišnjega dne vlada dala ostavko. Te vesti so spuščali v svet zato, da bi se videlo, kakšen vtis bi taka rešitev krize v javnosti napravila. Prav malo verjetno je namreč, da bi Pašić sam dal ostavko. Dosedaj takih slučajev ni bilo. Pašić je ostavko podal vedno šele takrat, ko je bil zagotovljen, da bo tudi potem dobil oblast v roke.

Za krizo kabineta manjkajo še formalni razlogi. Radičevci so zelo skromni in vneta Pašičevi pomagači. Oni ne dajo nobene razloga za krizo kabineta ali vladne večine.

V ospredju stoji kriza radikalnega kluba. O tej krizi radikalnega kluba se lahko danes odkrito govori, ne samo govori, ampak ona danes dejansko obstoja. Borba, ki jo vodita Pašić in Jovanović drug proti drugemu z vsemi sredstvi, je danes prišla v odločilni stadij. Oba nasprotnika sta si danes javila, da to borbo sprejemata. Odslej je prerokovati samo tega, da bo v tej borbi eden padel, drugi zmagal.

Po večeršnjem napadu Rade Pašića na Jovanovića je bilo pričakovati, da bo dal Jovanović kako izjavo. Toda Jovanović v običajnem času tega ni storil. Pač pa je na današnji skupni seji glavnega odbora radikalne stranke, in sicer odbora za proslavo Pašičeve osemdesetletnice, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika kluba Živkovića, na te insinacije odgovoril.

Takoj v začetku se je vstal Jovanović, ki je predsednik pripravljalnega odbora, ter izjavil: »Z ozirom na poslednje dogodke mi je nemogoče še nadalje sodelovati v tem odboru, česaravno g. Pašića zelo cenim. Zelo mi je žal, da po napadih na mojo osebo ne morem več sprejeti kakršnekoli funkcije v tem odboru z ozirom na dejstvo, da so napadi na mojo osebo prišli od sina predsednika vlade g. Pašića. Ti napadi so take narave, da mi preostaja samo dvoje, da nanje odgovorim, ali da mol-

čim. Če nanje odgovorim, moram izdati važne državne tajnosti in publicirati važne strogo zaupne in tajne državne dokumente. Iz teh ozirov sem sedaj prisiljen k drugemu potu, da molčim. Odlagam vsa mesta v teh odborih in za bodočnost si puščam pot svobodne akcije.«

Poslanci, ki so bili na tej seji, pripovedujejo, da je ta kratka izjava delovala uničujoče. Skupna seja se je takoj prekinila. Jovanović je namreč takoj po izjavi sejo zapustil. Predsednik radikalnega kluba Živković je šel takoj k Pašiću in ga obvestil o teh dogodkih. Pravi, da je bil tudi Pašić precej presenečen vsled te energične poteze in da je dejal, da zelo obžaluje, da je do tega prišlo, da pa naj odbor nadaljuje započeto delo.

Ta Pašičev nastop se smatra kot njegov odgovor, da borbo sprejema in da ne misli na kak umik. Še bolj se je komentiral ta Pašičev nastop v parlamentarnih krogih. V kuluarjih parlamenta so poslanci vseh klubov mnogo razpravljali o tem dogodku. Soglasno je bilo mnenje, da je Jovanovićev nastop odobrati, vendar se misli, da bi bilo v interesu stvari same, da Jovanović ne bi ostal v svoji rezervi. Obdolžitve, ki jih je proti njemu nameretal sin predsednika vlade Rade Pašić, so namreč tako težke, da je v interesu ugleda ne samo Jovanovića samega, marveč tudi države in pa najvišjih funkcionarjev, da se jasno izrazi o teh obdolžitvah. Nikakor ne gre, da bi se pod firmo državne tajnosti skrivala umazana dela kateregakoli človeka. Zato je Jovanovića dolžnost, javnosti dati informacije.

V radikalnih krogih je ta Jovanovićev nastop deloval skrajno uničujoče. Pri mnogih poslancih je bilo opaziti, da čutijo vso težo borbe med Pašićem in Jovanovićem. S skrbjo gledajo v bodočnost radikalne stranke. Ze itak demoralizirana, je radikalna stranka kljub temu, da je bila zadnje čase pod vplivom korupcionističnih elementov, mogla igrati odločilno vlogo z ozirom na slogo njenih voditeljev. Sedaj pa prihajajo za radikalno stranko črni dnevi. Če se izpolnijo prorokovanja pesimistov, bi moglo priti do razcepa, če ne do popolnega razsula radikalne stranke.

Interpelacija opozicije o aferah Rade Pašića.

SAMOSTOJNI DEMOKRATJE SO PAŠICEVA REZERVA ZA PRORAČUN. — MOSTOVI V ADAMOVU — 54 MILIJONOV KČ. — ČEK ŠT. 483.033. — PAŠICEVE OBDOLŽITVE MINISTROV.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Voditelji opozicije so imeli popoldne sejo, na kateri so sprejeli končnoveljavno besedilo deklaracije glede afere Rade Pašića, ki so jo poslali fin. in zunanjemu ministru. Zanimivo je, da te interpelacije samostojni demokratje in hrvatski federalisti niso hoteli podpisati. Hrvatski federalisti so izdali poseben komuniké, v katerem pravijo, da popolnoma soglašajo z akcijo opozicije, vendar pa, da interpelacije niso podpisali z ozirom nato, da demokrati v zad-

njem času niso bili lojalni v nastopanju napram HFSS ob priliki skupne akcije opozicije. Hrvatski federalisti mislijo, da imajo demokrati nekatere predsodke proti njim. Zaradi tega ne morejo z demokrati sopolisati te interpelacije, dokler se odnošaji med demokrati in njimi ne razčistijo.

Samostojni demokrati po mnenju političnih krogov interpelacije zaradi tega niso hoteli podpisati, da si ne bi vezali rok v bližnji krizi. Še vedno gojijo nade, da se jim bo po-

O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor solnce na poletnem polju. O mati, otrok svojih otrok. V učenosti ni ljubezni, ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz. Cankar.

srečilo priti v vlado. Ta njihova pripravljenost se da razumeti iz izjav posameznih radikalnih ministrov, da je sprejete proračuna v vsakem slučaju zagotovljeno. Misli se, da imajo radikalni ministri natančne podatke o tem, da so samostojni demokrati takoj pripravljeni glasovati za proračun in da je njihova opozicija v proračunu samo toliko iskrena, v kolikor dajejo radikalom priliko, da čujejo želje samostojnih demokratov in njihove zahteve za eventualno njihovo pomoč, ki bi jim jo samostojni demokrati nudili. Jasno pa je, da so šanse samostojnih demokratov v takem slučaju minimalne in da še dolgo ne morejo računati, da bi prišli v kakršnokoli kombinacijo.

Interpelacija, ki so jo podpisali demokrati, Jugoslovanski, muslimanski in zemljoradniški klub, se glasi v izvlečku tako-le:

Znana stvar je, da plačuje naša država vse svoje državne in vojaške nabave dražje, kakor zasebniki, in sicer 100% dražje in še več. Merodajni činitelji se izgovarjajo, da je temu kriv zakon o državnem računovodstvu, kar pa ni popolnoma resnično. Eden glavnih vzrokov je gotovo v tem, ker služijo državne nabave kot izvor bogatstvu velikemu številu posredovalcev. Ti posredovalci so v zvezi s politiki. Izkoriščajo svoj vpliv, izvršujejo posle v korist posameznih tvrdk. Posredovalci podražujejo državne nabave brez razloga. Računa se lahko, da nastanejo nabave mnoge milijone več, kakor bi se sicer plačalo, ker se morajo dajati provizije posredovalcem in njihovim pomagačem.

Nato interpelacija navaja več slučajev, o katerih je javnost že večkrat razpravljala in obdolževala Rade Pašića, sina predsednika vlade. Take govorice, ki škodujejo ne samo Rade Pašiću, ampak tudi ugledu naše države, so se razširile prav posebno zadnje dni ob priliki sodne razprave dr. Stojadinovića proti Rade Pašiću. Interpelacije v tem delu ne moremo priobčiti niti v izvlečku radi stroge judikature v tiskovnih zadevah. Objavili jo bomo, ko se bo o interpelaciji razpravljalo v narodni skupščini.

Interpelanti povdarjajo, da s to interpelacijo niti najmanj ne mislijo vplivati na izid sodne razprave. Dolžnost narodne skupščine je v interesu javne morale in ugleda države ter državnega dostojanstva posvetiti tem dejstvom največjo pažnjo. Zato se v interpelaciji od merodajnih činiteljev zahteva odgovor na sledeča vprašanja:

1. Ali je Rade Pašić interveniral pri ministru za finance za izplačilo dolga delniškemu društvu za stroje in dela za mostove v Adamovu in na temelju kakih pravic se je on pojavil v imenu te družbe?

2. Ali je fin. minister na njegovo intervencijo odredil izplačilo 10 milijonov češkoslovaških kron in izdal državne bone za 54 milijonov KČ ravno v trenutku, ko so množični stari letišči dolgovti ostali neizplačani in neurejeni?

3. Ali je zunanjemu ministru kaj znano, da bi prišel Rade Pašić do čeka št. 483.033 in si dal izplačati znesek 508 tisoč dinarjev? Na kakšni podlagi naj bi se to zgodilo?

4. Kaj je storila vlada? Ali namerava izločiti vse posredovalne akcije, ki so med glavnimi vzroki draginje državnih nabav in ki škodujejo ugledu države?

5. Kakšne ukrepe misli podvzeti država, da obvaruje dostojanstvo naše države in čast ministrov pred Rade Pašičevimi insinucijami?

Ker mislimo, da zahteva ta zadeva v narodni skupščini ne samo nujno razpravo, marveč tudi anketo, ki bo preiskala posredništva pri državnih nabavah, radi katerih se kompromitira ugled naše države, prosimo gg. ministre, da nam čimprej odgovorijo, ali smatrajo to interpelacijo za nujno ali ne. Pridržujemo si pravico v slučaju, da bi iz katerekoli strani prišla kaka nova dejstva, da v interesu države in trpečega ljudstva, vložimo novo interpelacijo.

Privatni obiski

zahtevajo eksaktnost in fineso v oblačilih. Vse to, kakor tudi najkrajše pomladansko blago preskrbi najkulantneje tvrdka

Drago Schwab — Ljubljana.

moral navreči eno pesem. V prijetno izpremembo so bile tudi instrumentalne točke. Vsakdo je občudoval izredno fino predavanje in tehnično spretnost g. Lukeža na harfi. Društveni moški zbor je discipliniran in ima obilo dobrega pevskega materiala. Nastopal je v kratkih točkah, želeli bi bilo, da bi nam prednašal vsaj en daljši zbor. »Jefftejeva prisega« zahteva močan, izurjen zbor. »Drava« je pokazala v tem oziru z uspehom, da se lahko loti tudi težjih in večjih del. Vsakdo je nesel od koncerta najlepše utise. »Dravi« moramo čestitati, da nam je nudila z uspehom ta užitek. Upočtevati moramo še dejstvo, da so člani »Drave« po svojem poklicu železničarji in morajo imeti precej dobre in močne volje, da uporabljajo svoj prosti čas za lepo umetnost in svojo izobrazbo. Pod vodstvom prof. Schweigerja bodo gotovo še napredovali in se dvigali višje in višje. Ptujčani jih vabimo, da se ob priliki zopet ogledajo in nam prirede tako lep večer, kakor je bil ta.

Trbovlje

☆ Volivci! Prva skrajnica je Slovenske ljudske stranke in glasujte z oddajo krogič vsi za njo!

☆ Razdelitev volišč v Trbovljah za občinske volitve dne 23. marca 1926. I. volišče občinska pisarna; Trbovlje, Planina, Planinska vas, Gatersko, Knezdol, Sv. Marko hišne števi. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 22, 49, 54, 14, 47, Ojstro hišne števi. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 20, 21, 23, 29, 34, 35, in voliči iz vasi Loke z začetno črko »A«. II. volišče: Deška šola Trbovlje; voliči iz vasi Loke z začetno črko »B« do inkl. »G«. III. volišče: Dekliška šola Trbovlje; Loke z začetno črko »H« do inkl. »L«. IV. volišče: Del. dom Trbovlje; Loke z začetno črko »M« do vsesvi črke »R«. V. volišče: Deška šola na Vodi; Loke z začetno črko »S« do »Z«. VI. volišče: Čakalnica zapad. obrata; Retje z začetno črko »N« do vsesvi »Z«. VII. volišče: Dekliška šola na Vodi; Retje od črke »A« do vsesvi črke »M«. VIII. volišče: Del. dom Hrastnik; Hrastnik, Ojstro, Studence, Prapretno, Plesko, Sv. Katarina, Sv. Lenart in Sv. Marko od črke »A« do črke »L«. IX. volišče: Deška šola Hrastnik; Sv. Lenart, Ojstro, Studence, Prapretno, Plesko, Sv. Katarina in Sv. Marko od črke »M« do črke »Z«.

☆ Socijalni čin. Na gerent-ki seji so vsi delavski zastopniki glasovali, da se oddaja zemljišča stavbeni zadrugi »Lasni dom« (Društvenemu domu) preloži za novoizvoljeni občinski zastop. Interesantno pri tem je to, da so na prejšnji seji stavbeno akcijo zadruge, ki je hotela graditi stanovanjsko hišico in pomagati omiliti stanovanjsko krizo, vsi zastopniki pozdravljali, vsemu pa so vrgli polena pod nože zadruge, da se je stvar zavlekla, sedaj pa celo odložila. S tem glasovanjem ste pokazali, da so vam strankarski interesi več kot pa pomagati svojemu bližnjemu. O stvari bodemo še govorili in akoravno se oddaja ni dovolila, smete biti zgovorjeni, da se bo gradila lična stanovanjska hišica, v kateri bo ta ali oni delavec našel zavetišče.

Savinjska dolina

Hmeljarsko društvo v Zalcu ima danes popoldne svojo redno skupščino v dvorani g. Robleka v Zalcu. Sicer kaže društvo lep razvoj, vendar v primeri z razvojem hmeljarstva je isti precej minimalen. Nad polovico hmeljarjev je še izven društva. Preiskati vzroke te abstinenec bi bila jako nujna stvar.

»Slovenec« se je zadnji čas tudi v Savinjski dolini precej razširil. Vsled tega upamo, da se nam ne bo štela v zlo želja, čitati v njem tudi razna poročila hmeljarskega društva. Obojestranska korist bi bila brezdvomna.

Čas športa in telovadbe razumemo tudi Savinjsčani, kar kaže živahno kupovanje Stadionskih srečk. Občinstvo brez razlike, umevajoč pomen stadiona za slovenski narod, rado sprejema srečke. Najdejo pa se tudi tipi (slučaj v zt. Petru), kateri ponujane srečke na sirov način vračajo. Da to mladim prodajalcem ne plaši, je samobesbi umevno, ker vedo, da bo z razširjanjem naše organizacije, tudi slična surovost izginila iz slovenskega naroda.

Prekmurje

Tihotapec ustrelil finančnega stražnika. Iz Trdkove, ene najsevernejših slovenskih občin, smo dobili naslednje poročilo: V nedeljo, 21. t. m. okrog pol štirih popoldne je neki neznan tihotapec ustrelil pripravnika finančne kontrole g. Juha, ki je bil doma iz vasi Razborje na Stajerskem. Jug je patroliral ob meji in je pri tem naletel na okrog 20 let starega fanta, očividno tihotapca, z nabasanimi nahrbtnikom. Jug se je zdel fant sumljiv, zato ga je pozval, naj gre z njim na stražnico. Nekaj časa je šel mirno, šele ko sta prišla v takozvano »mačkovo grapo«, je neznan tihotapec nenadoma zgrabil Juha, ga podrli na tla, mu izvil puško, odskočil par korakov proč in ga ustrelil v trebuh. Jug, ki se je med tem že pobral, se je zopet zgrudil na tla. Tihotapec, ki je govoril prekmurski, pa jo je odkril nazaj proti madjarski meji. Jug se je z veliko težavo priplazil do prve hiše, odkoder so pozvali njegove tovariše, ki so ga takoj odpeljali v bolnišnico v Mursko Soboto. Da bi okrevaj, je malo upanja.

Jug umrl. Ob sklepu lista smo prejeli iz Petrovic telefonsko poročilo, da je finančni stražnik, ki je bil ustrelen od neznanega tihotapca nad Trdkovo, umrl v subotiski bolnišnici. Ob tej priliki se nam tudi sporoča, da je to v zadnjem času že drugi slučaj, ko je moral poplačati finančni stražnik svojo vestnost v službi z življenjem. V zadnjem

Proslava materinskega dne.

»Sveča je, ki se prižge, da gori za druge tiho, brez šuma in zgori popočno, do konca.«
Dr. Jan. Ev. Krek.

Na klic »Prosvetne zveze« so se odzvala naša prosvetna društva, naši orliški krožki, naši zbori, naši godbeni odseki in vsi pojo danes veličastno pesem slovenski materi. Nasi listi so v teh dneh prinesli do 50 člankov, kateri oznanjajo čast in slavo ljubezni in trpljenju slovenske matere. Na dvajsetih lriah so vzdrhtele strupe in zadeneli veličastni spevi, ki so močni kresovi otroške ljubezni do slovenske matere. Materinsko pomlad oznanjajo naša polja in gozdovi, naše doline in planine, naša sela in mesta, trgi in vasi. Slovenska mati, naj živi!

Materinski večer, katerega je aranzirala na novo prebujena Slov. kršč. ženska zveza, je v nedeljo 21. t. m. privabil nad 600 oseb v unionsko dvorano. Ta večer je počastil tudi prevzvišeni g. knezoškof dr. A. B. Jeglič, s primernim nagovorom, v katerem je pokazal solčne dneve svojih mladih dni ob spominu na svojo zemeljsko in nebeško Mater. Pomnožen orkester je izborno prednašal tri koncertne točke. Vidi se sijajen napredek. Oni, kateri gledajo skeptično na naše dijaške vrste, se prav tukaj lahko prepričajo, kako vneto delujejo naši akademiki prav pri tem orkestru, ki pač zasluži vsestranske podpore. Z globokim občutkom, z močno dramatikoj je podala gđ. Anica Zelarjeva tri pesmi — solnce in senca — naših mater. Recitacije, katere sta podala akademika gg. Stare in Pengov, so bile globoko zamišljene, pravilno stopnjevale, le tu in tam za unionsko dvorano pretihte. Ljudski oder je lahko ponosen na take izborne moči. Dr. Rožman je ob skiptičnih slikah pokazal vso veličino krščanske matere ob svitu katoliške cerkve. Venec cele prireditve pa so bile pesmi, katere je zapela Ljubljana z vso preciznostjo. Pozabili ne smemo nedosegljivo lepih simboličnih vaj: za materjo, katere so prednašale članice šentpeterskega krožka. Vsi sodelujoči so s tem pokazali očitno ljubav do naših dobrih zlatih mamc.

Ljubljana, Sv. Peter: Materinski dan priredi šentpeterski orliški krožek danes ob 8. uri zvečer v prostorih tukajšnje prosvete.

Orliški krožek v Mostah pri Ljubljani priredi Materinski dan v Mladinskem domu danes ob 5. uri popoldne.

Slika. Slavnostna prireditev bo ob pol 8. uri v samostanski dvorani.

St. Vid nad Ljubljano: Vse tukajšnje organizacije proslave danes popoldan ob 3. uri Materinski dan v dvorani Ljudskega doma.

Dol pri Ljubljani. Spored Materinskega dne, ki ga priredi danes tukajšnje prosvetno društvo, je sledeči: Ob pol 10. uri sv. maša in govor za žene, ob treh v dvorani skiptično predavanje.

Goriše. Prosvetno društvo priredi danes Materinski dan s sledečim sporedom: Zjutraj cerkvena

M. M.:

„Delu slava, delu čast!“

Pod tem naslovom je izdala pred par dnevi mariborska »Prosvetna zveza« lično, 84 strani obsegaajočo knjižico kot II. zvezek »Prosvetne knjižnice«. Knjižica je za našega delavca pravi evangelij, prav dobrodošla pa bo tudi vsakemu predavatelju in izobraževalcu, ki se hoče seznaniti s sodobnimi težnjami delavskega stanu.

Socijalno vprašanje obsega sicer vse stanovne, toda izmed vseh je rščtev delavskega vprašanja gotovo najtežja in najakutnejša. Delavstvo je danes preživelo dobro ozkočnega nadzorovanja, tlačnja in preziranja kot manjvrednega bitja, v današnji dobi demokracije prihaja delavstvo zopet do odločilnega vpliva v javnem in splošnem kulturnem življenju, iz podrejenega staljšca prehaja k stanovski samozavesti. Delavski stan vstaja danes, »da prevzame popolnoma enakopravno in enakovredno mesto poleg drugih stanov v občini, narodu in državi. Daleč so za njimi mladostna leta nezrelosti, v močasti in iskreni tekmi z drugimi stanovi hoče pokazati svojo sposobnost in zrelost, da nosi začetno z drugimi sloji odgovornost za celo družbo« (str. 3).

Prva naloga, ki danes čaka delavstvo, pa je, da si v tem stanovskem poletu in gibanju za kulturno osamosvojitve ustvari svojo lastno hišo in dom, svojo lastno družino, svojo vzgojo in kulturo. To gibanje gre danes, kakor veliko razodetje po vseh evropskih državah. Če kdaj, je pač danes čas, da se uredi preroški poziv velikega delavskega buditelja, našega evangelista dr. Krekar: »Delu slava, delu čast!«

Prenesti te ideje tudi na slovenska tla in jih vcepiti v srca slovenskega delavstva, to je bil cilj delavskih dni, ki jih je priredila dne 7. in 8. septembra lanskega leta v Mariboru mariborska »Prosvetna zveza«, ravno isti namen pa hoče doseči tudi z izdajo omenjene knjižice, ki vsebuje večinoma razširjene referate iz delavskih dni.

V prvem članku razpravlja J. B. Šedivý o nalogah krščanskega socializma v Jugosla-

vi. Stalno padanje komunističnih in socialno-demokratskih glasov pri državnozbornih volitvah nam jasno kaže, da komunizem in socialna demokracija ne odgovarjata instinktu jugoslovanskega delavstva. Sedaj je vrsta na krščanskem socializmu, da pokaže v življenju svojo pravico do obstoja v Jugoslaviji, da se iz Slovenije razširi tudi dalje proti vzhodu med Hrvate in Srbe, da se ustvari tako enotna fronta krščansko-socialnega delavstva v Jugoslaviji.

Prof. A. Rezman razpravlja o temeljih delavske izobrazbe, ki naj obstoja v vzgoji k religioznosti in poklicni, stanovski in državljanski vzgoji.

Vsi naslednji, v knjiži priobčeni referati: o delavski stanovski kulturi (dr. A. Korošec), o delavski družini in domu (dr. A. Vebler), o delovnem občestvu (dr. J. Jeraj), o delavskih voditeljih (M. Krajnc), o delavski strokovni organizaciji (A. Semenič), o delavski prosveti (dr. J. Jeraj), tvorijo skupno eno samo visoko pesem družine in stanovske delavske kulture, iz vseh zveni stalen Krekov refren: »Delu slava, delu čast!«.

Vsi omenjeni referati nam jasno kažejo, da delavstvu ni treba pesnemati samo drugih stanov, temveč je treba dvigniti in odkriti zaklade, ki jih ima v svoji lastni duši, v svoji delavski družini in vzbrstelo in vzcvetelo bo med našim delavstvom novo življenje, ki mu bo pri vseh pridobilo spoštovanje in ugled.

Naj omenim končno še posebej lepo razpravo narodnega poslanca Fr. Zebota o viničarskem vprašanju, ki je gotovo prva te vrste pri nas. Gospod poslanec podaja najprej zgodovino vinogradništva in viničarskega stanu na Stajerskem (viničarjev v našem smislu drugod ne poznamo), razloži dosedanje uspehe, ki so se dosegli v zakonodaji naše države za viničarje, govori o viničarskem zakonu in se zavzema za obnovo starega patriarhalnega občestva med kmetom in viničarjem, ki naj temelji kolikor mogoče na gospodarski ravnopravnosti.

Knjižica je srednjaj priročna poročilo o poteku delavskih dni, zadaj pa na teh dnevih sprejete resolucije.

Penkala

Pazi prigodom kupnje na gornje ime i zaštitni znak.

PENKALA TVORNICE, ZAGREB

Na delavstvu samem in na njegovih voditeljih je sedaj ležeče, da seme, vsejano ob priliki delavskih dni, obrodi v delavskih srcih stoteren sad. Knjižica »Delu slava, delu čast!« bo k temu mnogo pripomogla. Treba jo bo samo razširiti med slovenskim ljudstvom.

Mariborska »Prosvetna zveza« dela pridno in sistematično. Mladinskim dnevom leta 1924. so sledili l. 1925. delavski dnevi, ker narod raste iz mladine, mladina pa raste v stanovih, ki tvorijo narod.

Kakor slišimo, bodo delavskim dnevom sledili letošnje poletje tudi »kmetijski dnevi«, katerih se udeležijo tudi severni in južni Slovani.

Zgradba slovenskega narodnega preroda raste vztrajno!

* Naroča se: »Prosvetna zveza«, Aleksandrova cesta 6, Maribor. Cena 13 Din.

Občni zbor SPD - podružnica Maribor.

V torek 23. t. m. se je vršil VII. občni zbor SPD podružnice Maribor, ki šteje sedaj 389 članov. Udeležila sta se ga tudi Aljažev klub in Klub amater-fotografur. Podružnica je važen faktor slovenskega kulturnega življenja Maribora in zato se je čuditi, da jo marsikateri pisec naše kulture pri naštevanju celo v dnevnem časopisu pozabi. Načelnik dr. Senjor je upravičeno poudarjal, da je 389 članov za Maribor premalo, če zlasti mi upoštevamo, da je v njej organiziranih 60 Zagrebčanov. Proporcionalno z drugimi mesti bi morali imeti najmanj 800 do 900 članov. Naša podružnica ima predvsem v lasti mariborsko kočjo z obširnimi posestvom, kjer se je preteklo leto zasadilo 8000 smrek in se namerava v tem letu zasadi enako število. Skupno poseduje podružnica sedaj 17 orlov zemlje. Izvršila so se razna popravila na mariborski koči, dopolnil se je inventar, nakupilo se je 80 slik od amaterske razstave v Belgradu. Mariborska kočja pogreša skupnega ležišča in da se to vstvari, bo skrb bodočega leta. Dograditi bo treba vodovod, napeljati električno luč, ev. telefon. Obisk je bil v letu 1925 prav lep: 3457 oseb, v ruški pa 3898, kot seveda izkazuje knjige. Načelnik je ugotovil, da je postala mariborska kočja priljubljena izletna točka mladine v maju, da jo številno posejajo i Hrvatje. Tako je prišlo oktobra 1925 k njej 85 Hrvatov, za Božić pa 50. Podružnica je odkupila 125 izvodov »Pohorje« od Badjuro. V načrtu je izdaja karte za Pohorje, namenjena predvsem amaterjem, in knjiga Badjuro o Kozjaku, katero bo založila podružnica. To bo vsekako važna knjiga o naši severni meji. Markacije bo letos podružnica s pomočjo »Skutec« spopolnila. Podružnica se je udeležila tudi Aljaževskega večera. Podružnica ima v lasti tudi kočjo na Klopnem vrhu, kjer se je v letu 1925 obisk potrojil, tako da zaznamuje 885 obiskovalcev napram 372 v letu 1924. Koča je bila v tem letu visoko aktivna. Glede zgradbe »ribniške kočje« pri ribniških jezih je sedaj na razpolago za zidavo 13.000 Din. Za enkrat stvar še ni zrela, misel se pa ne bo opustila. Podružnica je sodelovala pri otvoritvi Tilerjeve kočje, udeležila se je z osmimi predstavniki planinskega dneva na Triglavu, pri Plitvičkih jezih, pri otvoritvi Celjske kočje, kočje na Kravcu in Ratitovu. Velesejnske razstave se je udeležila z slikami. Udeležila se je enako vseh proslav odlikovanih turistov. Sodelovala je pri ptujskem prometu, katero društvo ji je nakazalo 2500 Din podpore, mestna občina pa 10.000 Din. Podružnica je v ozkih stilih z mariborskim športnim klubom, katerega članica je. Planinski ples je obiskalo okrog 1500 oseb. Predsednik se zahvali zlasti dr. Leskovarju, ki je kot župan šel podružnici vedno na roke. Istotako dr. Pirkmajerju. Dr. Senjor govori nadalje o novih pravilih, o odnošajih do osrednjega odbora, kar spada predvsem v interni krog. Dobro pa bi bilo, če bi se o tem strokovno — sine ira et studio — razmotrivalo tudi javno, saj je slovensko planinstvo last celokupnega naroda in ne sme trpeti na mišljenju, ki se izreka izključno med štirimi stenami. — Načelnik se dalje zahvali ravnatelju g. Zmavcu, g. veleindustrialcu Kobiju, šumarski upravi in časopisu za podporo.

Iz tajniškega poročila, kolikor ni že omenjeno, posnemamo, da je društvo imelo 16 sej, da ima koncesijo za svetovno panoramo. Blag. poročilo izkazuje krasno premoženje podružnice. Odbor je dobil absolutorij s pohvalo. G. Strašnik poroča o markacijskih delih, ki so se izvršila v 12 dneh. G. Hrastelj pa je podal lepo poročilo o namenu in delovanju klub. Aljaževskega kluba, ki oskrbuje sv. maše po planinah, skrbi za sv. znamenja in kapelice. Klub je priredil naravnost impozanten Aljažev večer in daroval 1000 Din za »Aljažovo kapelico« v Vratih. Dvignil pa je zanimanje za idealno planinstvo zlasti med srednješolsko mladino. Klub amater-fotografur se v tem letu ni mogel razviti.

Pri slučajnostih se je povdarjalo, naj tudi mariborska podružnica nabije po kolodvorih orientacijske table o našem Pohorju in jih postavi na križištopih v mestu. Sportno društvo Maribor je pristopilo kot član k podružnici. Vodja mariborskih skautov je občni zbor pozdrvil in na splošno prijetjevanje predložil načrt enotnega dela. V dokaz, kako priljubljeno bi naj bilo Pohorje, navajamo k sklepu mnenje ravnatelja Narodne banke v Mariboru, ki je preživel z vso svojo družino letošnje poletje na Pohorju, da je veliko bolj zadovoljen, kakor pa če bi bil bogve kje na morju. Občni zbor je poslal pozdrav bolnemu Badjuri v Ljubljano z željo, da bi čimprej okrevaj in s poročilom, da bo podružnica v Mariboru založila njegovo knjigo »Kozjak«.

Naročajte „Slovenca“!

Indijski narodni kongres.

Lala Lajpat Rai, voditelj stranke Sinara, jstov, moli pred otvoritvijo kongresa pod zastavo svobode.

Prosveča

Monografija o slovenski drami.

Dr. Frank Wollman, docent na univerzi v Bratislavi, je spisal obširno delo o slovenski drami (Slovenské drama), ki ga je izdala bratislavská filozofska fakulteta s pomočjo ministrstva za šolstvo in narodno prosveto. Delo obsega 332 strani v veliki osmerki in ga je napisala državna tiskarna v Pragi; stane 45 Kč. To je dosedaj prva celotna studija o naši drami in gledališču in skoraj nam je ob tem dejstvu tesno pri sru, da je tako delo prišlo od zunaj, ker smo ga zamudili doma. Pisatelj spremlja postanek naših dramatičnih prired in spomenikov od najstarejših časov do danes; uporablja je ves znanstveni aparat, kar ga je sploh mogoče izkultivirati. Tako da knjiga vzbuja občudovanje pisateljeve priprave. Pri tem sta mu pomagala zlasti univ. profesorja dr. Ivan Prijatelj in dr. Kidrič; v pomoč sta mu bila tudi dr. Glonar in dr. V. Burian. Pisatelj je svoje delo zunanje razdelil v pet poglavij in sicer I. Cerkvene in šolske igre, slovenski »George Dandin«, sprevedni, pasionske igre. II. Začetki slovenske dramatike v novi dobi. III. Poizkusi do Bachove reakcije. IV. »Čitalnica« in »Dramatično društvo« do otvoritve novega deželnega gledališča (1892). V. Od otvoritve novega dežel. gledališča (1892). Naravno je, da je bilo prijateljevo znanstveno stališče do pretekla in polpretekla dobe dokaj lažje kot do sedanje; ustaljeni material je mu je srečno uredil in skrbni registrator je zbral imen in dejstev, ki jih do danes v celoti ni zbrala še nobena naša literarna zgodovina in ki jih odkrito povejmo, še sami nismo poznali. Ker mu je vsako, celo nepomembno domače ali prevedeno delo omembe in razmotrivanja vredno, je naravno, da so nastale tuintam vrzeli, zlasti v novejši dobi; marsikaj bi bilo s tega vidika lahko izostalo, kar ne pomeni prav nič za višino naše umetnosti in se tudi kot umetnost ni doslej pri nas upoštevalo. Če pa je pisatelj vendarle hotel biti popoln, potem mu je mnogo ušlo; dasi objektivne skode ni, kaže tako delo enostransko podobo. Glede sodb o najnovejši produkciji, gledališču današnjih dni in vsem, kar je z njim v zvezi, se zdi, da je bil pisatelj odvisen tudi od zasebnih informacij. Te sodbe niso trdne in znanstvene in se nerodno berijo; tudi izbira kritičnih sodb ni vedno posrečena. Nerodno se n. pr. bere, da je Golarjeva »Zapeljivka« komedija; pisatelj jo je mogoče poznati šele imenom na gledališkem sporedu za l. 1925/26 — v znanstveno knjigo ne spada n. pr. zavračanje sodbe, da bi bila mladina pred desetletjem »Veroniko Deseniško« sprejela brezpopojno, danes pa je ni; za dokaz, da je mladina tudi sedaj Veroniko brezpopojno sprejela, navaja 15 repriz v letu 1924/25! Ni povsem jasno, odkod je pisatelj čutil potrebo po tej ugotovitvi, saj je namen te knjige vendarle znanstven in ne publicističen. Dasi se marsikakva sodba bere zgolj publicistično in nas moti. — strokovna kritika bo morala to in ono snovno in vsebinsko dopolniti — moramo delo sprejeti s hvalečnostjo do pisatelja in založnika; napravila sta nam zasluzno delo, ki bi bilo nam skoro neizvedljivo, vsaj v materialnem oziru. Pisatelj je delo posvetil spominu Antona Tomaža Linharta. »Slovenska drama« je drugo Wollmanovo monografično delo. Pred njim je že izdal leta 1924. Srbohrvatsko dramo na 408 straneh. Obdelal bo tudi še bolgarsko dramo. Fr. K.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 28. marca ob pol 4 popoldne: »Dekle z biseri«, rimski igrokaz s petjem v petih dejanjih.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 25. marca: »Pygmalion«. Izven.
Petek, 26. marca: »Ana Christie«. Red D.
Sobota, 27. marca: Ob 16. uri: »Če pride čarodej«, otroška predstava društva Atena. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 25. marca: Ob 15 popoldne: »Manon«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.
Petek, 26. marca: Zaprt.
Sobota, 27. marca: Koncert gospe Ade Poljakove. Izven.

Gostovanje odlične umetnice Ade Poljakove v operi »Manon«. Danes v četrtek popoldne ob 15 gostuje v ljubljanski operi ga. Ada Poljakova, umetnica evropskega slovesa in poje naslovno vlogo večno lepe Massenietove opere »Manon«. Predstava se vrši kot popoldnanska ljudska operna predstava pri znižanih cenah vsled tega, ker želi dati upravnemu priložnost v prvi vrsti izvenljubljanskega občinstvu, ki tako redno poseja popoldnanske operne predstave, in pa širšemu ljubljanskemu občinstvu, da čuje to odlično rusko umetnico. Vstopnice za popoldnansko operno predstavo so v predprodaji pri dnevnih blaginjah v operi. Cene znižane.

Današnja dramska predstava. Danes na praznik dne 25. t. m. se vrši v dramskem gledališču samo ena predstava, in sicer se vzporedi ob 20 zvečer Shawova komedija »Pygmalion«, ki je bila pri premijeri sprejeta z velikim odobravanjem. V tej komediji igrajo glavne vloge ga. Nablocka ter gg. Levar in Rogoz.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 25. marca ob 15. uri: »Cigani«, ljudska predstava ob znižanih cenah — Ob 20. uri: »Evangeljnik«. Ab. B. (Kuponi.)

Hudožestveniki v Mariboru V najkrajšem času nas posetijo zopet Hudožestveniki, ki so pravkar želi v Nemčiji, zlasti v Monakovem, največje uspehe. Dali bodo Ostrovskega »Siromaštvo ni greh«. Tolstega »Živi mrtveci« in še eno od že v Mariboru igranih stvari (Stepančikovo ali Zenitev). Priporočila se takojšnje rezerviranje sedežev.

Marijoneto gledališče

Narodni dom

Opozorjamo občinstvo, da se v nedeljo dne 28. marca vrši zaključna predstava letošnje sezone in sicer se bo vzporedila izvirna slov. novost »Kraljevič Tugomil«, lutkovna igra v osmih slikah. To pol sanjsko pol satirično igro je spisal Miran Jarc. Vršili se bosta kot običajno dve predstavi: ob treh in ob šestih popoldne.

Knjige in revije

»Bogoslovni vestnik«. Izšla je druga knjiga letošnjega letnika »Bogoslovnega vestnika«, te naše odlične teološke revije. V prvem delu prinaša tri strogo znanstvene, več ali manj zgodovinske razprave: dr. F. K. Lukman razpravlja o dogmatični kontroverzi v Rimu za časa Zephyrina, Kalista in Hippolyta, dr. Gr. Rožman priobčuje zanimivo razpravo o apostolski vizitaciji pod grškiim nuncijem Salvagom v letih 1607. in 1608. (razprava je lep donesek k zgodovini tridentinske reformacije slovenskega klera), dr. Jos Turk pa krajši prispevek k razlagi Plinijevega pisma cesarju Trajanu. Zanimivejši in privlačnejši (vsaj za nestrokovnjake) je pa drugi del revije, prispevki za dušno pastirstvo. Naj omenim vsaj tri prispevke: C. Potočnikovo razpravo »O sv. Vincenciju Pavelskem kot duhovnem voditelju«, krasna razmišljanja Josipa Ujčiča »o družini« in pa poučen Fr. Ušeničnikov prispevek o pravih izpovednikov v sv. letu 1926. V naslednjem homiletičnega lista prinaša »Bogoslovni vestnik« tokrat tudi precej homiletičnega gradiva, namreč »Naše odrešenje v postnih premišljevanjih« in pa osnutke govorov po evangelijih 2., 3. in 4. nedelje v postu, kar bodo naši dušni pastirji pridigarji lahko s pridom uporabljali. V »Pregledih« nam podaja F. K. Lukman referat »Iz verske borbe v 16. stoletju«, M. Slavič pa »Najnovejša raziskavanja o postanku peritavehar«. Objavljenih je še cela vrsta strokovnih ocen. — »Bogoslovni vestnik« je vsakemu teološko izobraženemu človeku neobhodno potreben, le žal, da je nekaj naše duhovščine v tako slabem materialnem stanju, da si svojo strokovno revijo komaj naroča, ali pa še te ne — da.

»Nova revija« je gotovo najboljši hrvaški znanstveni list, ki ga že peto leto izdajajo frančiškani v Makarski. Prva knjiga letošnjega letnika prinaša tri krasne razprave: »Največa etička laž našega vremena« (dr. Ivanov), »Katolicizam u krščanskoj starini« (dr. Guberina), »Svečeništvo v službi človečanstva« (dr. Knezović), nadaljevanje obširne monografije »Fra Filip Grabovac« in zanimiv referat »Krvave osnove ili protokoli slonskih mudraca«. V »Kulturnem pregledu« nam podaja revija zanimivosti iz svetovnega kulturnega življenja, kakor jih ne nudi nobena druga revija, istotako tudi v »Književnem pregledu« in v »Vestniku«. Vsaki številki revije je dodana kronika verskega življenja v Jugoslaviji v francoskem jeziku. V proslavo 700 letnice sv. Frančiška izide slavnostna številka »Nove revije«.

Jutranja zvezda. H. Rider Haggard. Iz angleščine prevzel P. M. Černigoj. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Pravkar je izšel 21. zvezek Ljudske knjižnice, ki obsega krasno Haggardovo povest Jutranja zvezda. Kdor je čital Haggardove povesti Roža sveta, Dekle z biseri, Salomonovi rudniki, V deveti deželi itd., ta si bo gotovo požel el čitati tudi Jutranjo zvezdo, ki ima, četudi je zavita deloma v pravljico ozračje staroegipčanske čarovnije, vendar nekaj zgodovinskega ozadja in nam mojstersko opisuje značaje, navade in življenje starih Egipčanov, ki so bili podvrženi velikemu vplivu svojih vedečevalcev in čarodějcev. Knjiga je okrašena z 16 celostranskimi, umetniškimi, na podlagi temeljitega študija staroegipčanskih razmer zasnovanimi slikami, ki jih je izvršil g. Podrekar. Poseben kras knjige pa je naslovna slika v treh barvah. Cena za knjigo je kljub vsem prednostim izredno nizka in znaša 30 Din za broširan in 40 Din v celo platno vezan izvod.

To in ono

Cvetlice, ki služijo za hrano. Med tem ko mi cvetlice navadno samo z očmi uživamo, jih nekateri narodi uživajo s tako slastjo, da jih štejejo med največjo slaščico, ki si jih more želodec privoščiti. Lili je so v zahodni Kitajski prava delikatesa. Indijancem Severne Amerike služi kot glavna hrana cvetlica kamasija, iz katere tudi iztiskavajo opojno pijačo »kamas«. Lewisa rediviva, ki je čisto ljubek kras naših vrtov, velja pri njih kot posebna slaščica. Navadno pa uživajo korenike cvetlic, ki imajo obliko čebul in gomoljev, ki vsebujejo velike zaloge škroba. Gomolji tigrove lilije, ali kakor jih Japonci imenujejo Ryori-yuri, jim služijo za vsakdanjo hrano kot pri nas krompirjevi gomolji, ki imajo pravzaprav ravno toliko redilne snovi, le aroma in okus se nekoliko ločita. Nekateri zopet posuše čebule lilij na vročih

General Dupon,

načelnik francoskega vojaškega poslanstva na Poljskem.

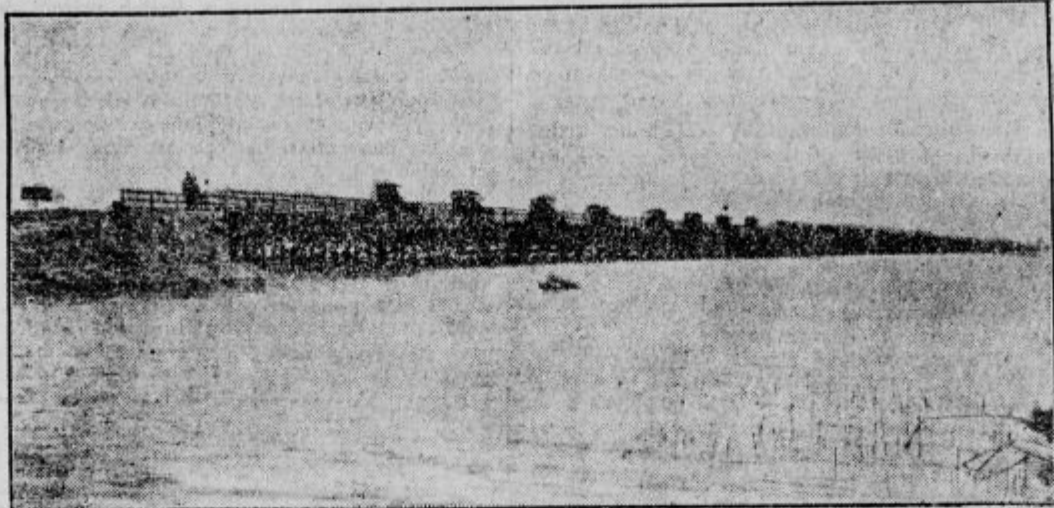
kamenih in jih potem zmeljejo v moko, iz katere naredijo potem jako okusen kruh.

+ Zanimivega in nevarnega zločinca je prišla te dni pariška policija. Ukradel je neki gospe 20.000 frankov. Ko so mu to dokazali, so ga pridržali v zaporu in začeli preiskovati njegovo življenje. Tedaj se je šele začelo odkrivati, kakšen lisjak se je vjel. Vedno je izpreminjal bivališče in ime. Doslej ima policija zbranih 36 različnih imen za eno in isto ime. Ni pa mogoče dognati, katero ime je pravo, zločinec sam pa tudi ne pove. Zločinec je zelo izobražen. V njegovem stanovanju so našli 120 knjig. Sam ujetnik trdi, da ima diplome treh francoskih visokih šol. Kje je študiral, tega pa ne pove. Dalje so našli v stanovanju 14 različnih njegovih krstnih listov in drugih listin, ki jih je potreboval pri raznih goljufijah. Imel je celo ročno tiskarno, samo za ponarejanje spričeval in listin. Policija je našla v njegovi sobi tudi cele kupe različnih ženskih fotografij in zapisnik s točnim popisom šest pariških žena, ki so neznano kam izginile. Poleg tega je imel zločinec pri sebi tudi sliko lastnika javne hiše v Alžiru. Po vseh teh znamenjih, sodi policija, da je dobila v roke strašnega zločinca, ki ni le kradel, ampak tudi moral in prodajal človeško meso na debelo.

+ Plastičen glas gramofona. Gramofon je vsakomur znan; enako je pač vsakomur znano, kako neplastičen, spačen je človeški glas, če ga reproducira gramofon. Ta nedostatek upa odpraviti H. J. Küchenmeister s tem, da bi se vsak glasbeni ali pevski komad reproduciral dvakrat, tako da bi obe izvajanci diferirali za mal centinterval. To bi se doseglo s tem, da bi imel gramofon dve igli, ki bi drsili po plošči ena za drugo, dve membrani in dva lijak. Tak aparat imenuje Küchenmeister »ultrafon«. Po principu tega »ultrafona« bi se tudi sprejemanje brezžičnega telefona lahko znatno izboljšalo.

+ Finske ženske. Malokdo ve, zakaj se rodi na Finskem več slovitih žensk kakor drugje po svetu, ako se oziramo na obseg te dežele. Znajo si pomagati, so energične, podjetne in si ustvarjajo pot do vsega brez vidnega napa. Kdor je bil kdaj na Finskem, se je čudil njih nenavadni sili, samostojnosti in čilosti. Ko so vdrli boljševiki v deželo, so se za svobodo borile enako srčno kakor moški in se često v težkih dneh izborna obnesle. V deželi tisoč jezere ni dela, da bi ga imela finska ženska za poniževalno. Zenske služijo za sprevednike na tramvaju, pometajo ceste, pokrivajo hiše, so strojnice, inženirke, stavbenice, zdravnice, zobne tehničarke, pravnice itd. Ni ga poklica ne posla, katerega bi ne obvladale. Po uradih je polno žensk, samo »komanda« jim manjka. Finska je izmed najnaprednejših dežel na svetu, »ženskega vprašanja« tem sploh ne poznajo. Na Finskem so si moški in ženske poploma enakovrni. Nazor, ki se zrcali že v finskem narodnem eposu »Kalevali«. Ako še pripomnimo, da je finska dežela abstinentna, je načaj te zemlje v glavnem opisan.

+ Zlato v letalu. Viharno morje je prisililo angleško državno banko, da je poslala 3 tone zlata za nujna amsterdamska plačila z letalom. To nalogo je izvršilo največje letalo na svetu »Wanguard« sistema Wickers-Rolls-Roase. Srečno izvršitev te odgovorne naloge je praznovala letalska družba z zajtrkom za 12 oseb v letalu samem. Povabljeni so bili uradniki državne banke in časnikarji. Letalo jih je nosilo dve uri nad Kentom, najlepšo angleško pokrajino. Na mizi ni manjkalo ničesar, postrežba je bila točna in razpoloženje izbornost.

1500 avtomobilov na nasipu.

V floridskem zalivu so dokončali prvi del velikanskega nasipa, ki veže tri otoke v celino. Pri otvoritveni svečanosti je peljalo 1500 avtomobilov zaporedoma čez nasip.

Zlatorog terpentinovo milo.

Pesnik mu je dal lepo ime
kemik pa idealno sestavo.

Terpentin je že od nekdaj znan kot izvrstno sredstvo za čiščenje madežev in ga uporablja kot tako vsaka gospodinja. Kakovost Zlatorog mila je povsod znana, kar dokazuje njegova splošna uporaba in priljubljenost.

Ta dva mogočna čistila sta združena v »Zlatorog terpentinovemu milu« v neprekosljivo pralno sredstvo.

Napravite tudi Vi poskus in kupite to idealno milo — v vsakem tisoče rem komadu je vprešan zlatnik po 10 frankov.

Mogoče, da imate ravno Vi srečo in najdete cekin!

